

(इंग्रजीत टंकलिखित केलेल्या न्याय-निर्णयाचा मराठी अनुवाद)

मुंबई उच्च न्यायालय

(पणजी खंडपीठ)

(न्यायमुर्ती ए. एम. खानविलकर यांच्या समक्ष)

खेमलो सखाराम सावंत .....अर्जदार;

विरुद्ध

राज्य.....प्रतिवादी

फौजदारी संकीर्ण अर्ज क्र. 2001 चा 54

8 मे 2001 रोजी निर्णय दिला

न्यायमुर्ती ए. एम. खानविलकर यांनी न्यायालयाचा न्यायनिर्णय दिला

1. दोन्ही बाजू ऐकून घेतल्या.

2. हा अर्ज, अर्जदाराने इथे प्राधान्य दिलेला अर्ज फेटाळून लावत न्यायाधीश, पणजी, उत्तर गोवा यांनी दिनांक 5 मे 2001 रोजी दिलेल्या आदेशावर आक्षेप घेतो. थोडक्यात सांगायचे झाले तर गुन्हे शाखेत श्री. विनय तेंडुलकर यांच्याद्वारे अशा आरोपासहित तक्रार आली की, दिनांक 27-04-2001 रोजी ते आपल्या मतदारसंघातील लोकांशी बैठक घेत असताना दीपक परब नावाच्या व्यक्तीसोबत अर्जदार खाजगी बोलण्यासाठी त्यांच्याकडे आला आणि त्यांना ताईनी म्हणजेच गोवा राज्याच्या काँग्रेस (T) च्या अध्यक्षा श्रीमती निर्मला सावंत आणि काँग्रेस (I) ला समर्थन दर्शविलेल्या भाजपच्या सात आमदारांनी पाठवल्याचे त्यांना सांगितले. पुढे असेही सांगितले की, असे ठरविण्यात आले आहे की, त्यांनी भाजपमधून बाहेर पडून काँग्रेस (I) ला सरकार स्थापन करण्यात समर्थन देण्यासाठी त्यांना मंत्रीपद आणि रोख 15 लाख रूपये देऊ केले आहेत. या अर्जाच्या आधारावर, जो गुन्हा क्र. 3/2001 म्हणून नोंद करण्यात आल्यानंतर, संबंधित स्टेशन अधिकाऱ्याने साधारणपणे 18.30 दरम्यान तो अहवाल दंडाधिकाऱ्याकडे पाठविला आणि त्यानंतर त्या प्रकरणाची चौकशी सुरू केली. संबंधित तपास अधिकाऱ्याने प्रसाद तेंडुलकर (तक्रारदाराचा भाऊ) आणि राजीव नाईक

(तक्रारदाराचा स्वीय सहाय्यक) या दोन साक्षीदारांचे जबाब नोंदवले आहेत. त्यानंतर रात्री साडेअकराच्या सुमारास तपास अधिकारी एका पोलीसाला सोबत घेऊन डिचोली तालुक्यातील आमोणा येथील अर्जदाराच्या निवासस्थानी गेले आणि त्याला या तक्रारीशी संबंधित तपासासाठी पोलिसांसोबत येण्यास सांगितले. अहवालात असे नमूद करण्यात आले आहे की, अर्जदार कोणत्याही प्रतिकाराशिवाय पोलीसांसोबत जायला लागला, पण असेही सांगितले आहे की, त्यानंतर 40 माणसांच्या एका गटाने पोलिसांना घेराव घातला आणि अर्जदाराला घेऊन जाण्यापासून अटकाव केला. प्रतिज्ञापत्रात संबंधित वेळी अर्जदाराच्या वर्तणुकीबाबत काही आरोप करण्यात आले आहेत. मात्र, तो कारवाईचा विषय नाही, कारण सध्याच्या प्रकरणात अर्जदारावर आरोप केलेला गुन्हा भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायद्याच्या कलम 12 अन्वये ग्राह्य धरला जातो. निर्विवादपणे, अर्जदाराला 28 एप्रिल 2001 रोजी रात्री साडेअकराच्या सुमारास अटक केल्यानंतर 29 एप्रिल 2001 रोजी पोलीस कोठडीच्या उद्देशाने जे.एम.एफ.सी. समोर हजर करण्यात आले. ही अटक न्यायालयाने जारी केलेल्या वॉरंटनुसार नाही, तर संबंधित तपास अधिकाऱ्याच्या तपासादरम्यान झाली आहे, यात वाद नाही. अर्जदाराला पुढील तपासासाठी आणखी 7 दिवसांची कोठडी आवश्यक असल्याचे कारण देत पोलीस कोठडीसाठी दंडाधिकाऱ्यांसमोर हजर केले असता, दंडाधिकाऱ्यांनी ही विनंती फेटाळून लावत न्यायालयीन कोठडीचे आदेश दिले. अर्जदाराला न्यायालयीन कोठडीत ठेवण्याचे आदेश अंतिम ठरले आहेत. साक्षीदारांचे जबाब नोंदविण्यात आले असून आणखी काहीही नोंद करण्याची गरज नाही, असे आदेशात नमूद करण्यात आले आहे. त्यानंतर पुढील तारखेला म्हणजेच दिनांक 30 एप्रिल 2001 रोजी अर्जदाराने प्रथम वर्ग न्यायदंडाधिकाऱ्याकडे जामीन मंजूर करण्यासाठी धाव घेतली. मात्र, त्याच दिवशी हा अर्ज तर्कसंगत आदेशाने फेटाळण्यात आला. न्यायदंडाधिकाऱ्यांनी प्रामुख्याने सहआरोपी फरार असल्याच्या कारणावरून अर्ज फेटाळून लावला.

3. या आदेशाच्या विरोधात, अर्जदाराने सत्र न्यायाधीशांसमोर अर्ज केला, जो न्यायालयाने आक्षेपार्ह आदेशाद्वारे फेटाळून लावला आहे.

4. विद्वान अतिरिक्त सरकारी वकिलांनी सत्र न्यायाधीशांनी नोंदवलेल्या कारणांवर आणि विशेषतः खालील गोष्टींवर अधिक भर दिला:-

“मी आता या वादाकडे येतो की, आरोपीवर ज्या गुन्ह्यात गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे, तो गंभीर स्वरूपाचा नाही, असा युक्तिवाद विद्वान वकील लवंदे यांनी केला आहे. मला या युक्तिवादात फारसे बळ दिसत नाही आणि हे निवेदन ठोस आधाराशिवाय आहे. भ्रष्टाचार,

लाचखोरी, घोडेबाजार हे समाजाच्या सर्व क्षेत्रांतील रचनेला तडा देणारे आणि लोकशाही कारभारावरील लोकांचा विश्वास कमी करणारे काळाचे स्वरूप बनले आहे; भारतीय राज्यघटनेने तेथील जनतेला न्याय, मोकळीक आणि समानता मिळवून दिली आहे. सत्तेच्या क्षेत्रामध्ये व्यक्ती आपल्या सत्तेचा वापर सर्वसामान्यांच्या भल्यासाठी करण्याऐवजी तिचा गैरवापर करतात, असे वारंवार दिसून येते. गुन्हा खुनासारखा गंभीर नाही, असे म्हणणे म्हणजे मूल्ये आणि नैतिकता जपणे आणि जीवनाच्या सर्व क्षेत्रांतील भ्रष्टाचाराच्या भोवऱ्यात ओढले जाणे आणि गिळंकृत करणे यातील समाजावरील जखमांचा अपमान करणे होय. खुनाचा गुन्हा हा जसा समाजाविरुद्धचा गुन्हा आहे, तसाच भ्रष्टाचार हा खुनापेक्षा गंभीर नसला तरी तितकाच गंभीर गुन्हा आहे ज्याला हेतू असतोच.

उघड केल्याप्रमाणे, या प्रकरणातील अर्जदाराने त्याच्या अटकेत अडथळा आणला होता आणि असे असले तरी, अर्जदार आरोपीचे कुटुंबीय आणि इतर व्यक्तींनी या प्रकरणी अटक होण्याच्या भीतीने अटकपूर्व जामिनासाठी अर्ज केला आहे, ही वस्तुस्थिती आहे. या अर्जाचा निपटारा करताना या प्रकरणाचा तो पैलू गृहीत धरता येत नाही, परंतु अर्जदाराचे वर्तन आणि त्याचे नंतरचे वर्तन कसे असेल, हे दर्शविण्यासाठी त्याचा उल्लेख केला जातो.

5. दोन्ही बाजू सविस्तर ऐकून घेतल्या आणि नोंदी पाहिल्या. सुरुवातीला, जामीन अर्ज फेटाळताना सत्र न्यायालयावर कायद्यापेक्षा नैतिकतेचा अधिक प्रभाव पडला, हे लक्षात घ्यायला मला संकोच वाटत नाही. सत्र न्यायालयाने केलेल्या निरीक्षणावरून हा गुन्हा गंभीर स्वरूपाचा आहे आणि म्हणूनच अर्जदाराची जामिनावर सुटका करू नये.

6. कोणत्याही गुन्ह्याला गंभीर मानायचे की नाही, हे ठरविणे हा संसदेचा विशेषाधिकार आहे, याकडे सत्र न्यायालयाने स्पष्टपणे दुर्लक्ष केले आहे. या गुन्ह्याला गंभीर मानण्याचा विधिमंडळीय हेतू या गुन्ह्यासाठी दिलेल्या शिक्षेवरून स्पष्ट होतो. सध्याच्या प्रकरणात, कलम 12 अंतर्गत गुन्ह्यासाठी कमीतकमी सहा महिन्यांची शिक्षा आहे आणि ती पाच वर्षांच्या कालावधीपर्यंत वाढू शकते. त्यामुळे या गुन्ह्याची तुलना, जसे निरीक्षण सत्र न्यायालयाने नोंदवले आहे तसे, खुनासारख्या गंभीर गुन्ह्याशी करता येणार नाही. न्यायालयाने नैतिकतेच्या समजुतीने विचलित होऊ नये, तर आपला निर्णय कायद्याच्या आवश्यकतेपुरताच मर्यादित ठेवला पाहिजे. सध्याचा अर्ज जामिनासाठी होता आणि हे प्रकरण सत्र न्यायालयात खटला चालविण्यासाठी आणि गुन्ह्याचा निष्कर्ष परत मिळाल्यावर शिक्षा ठोठावण्यासाठी नव्हते. जामिनाच्या बाबतीत, कायदा सुस्थापित आहे. जामीन हा नियम आहे आणि तुरंग हा अपवाद आहे, असे सर्वोच्च न्यायालयाने वेळोवेळी नमूद केले आहे,

विशेषतः जेव्हा संबंधित गुन्हा हा जन्मठेप किंवा फाशीची शिक्षा ठोठावण्यासारखा गुन्हा नसतो. अशा प्रकरणांमध्ये, जामिनाचे निकष सुस्थापित असतात.

7. अर्जदाराची बाजू मांडताना श्री. कंटक यांनी प्रस्तुत प्रकरणावर युक्तिवाद करण्यासाठी (जोगिंदर कुमार विरुद्ध उत्तर प्रदेश राज्य), (1994) 4 एससीसी 260 : ए.आय.आर. 1994 एस.सी.1349, विशेषतः परिच्छेद 24 मध्ये दिलेल्या निर्णयाचा योग्य आधार घेतला आणि असा युक्तिवाद केला की, सध्याच्या प्रकरणात तपास यंत्रणेने स्पष्टपणे आपल्या अधिकाराचा भंग केला आहे आणि सर्वोच्च न्यायालयाने नमूद केलेल्या कायद्याच्या विरोधात काम केले आहे. सर्वोच्च न्यायालयाच्या खालील निरीक्षणांवर भरवसा ठेवण्यात आला आहे :-

“वरील मार्गदर्शक तत्त्वे ही केवळ भारतीय राज्यघटनेने दिलेल्या वैयक्तिक मोकळीकीच्या घटना आहेत. पोलीस अधिकाऱ्याला तसे करणे कायदेशीर असले तरीही अटक करता येत नाही. अटक करण्याच्या अधिकाराचे अस्तित्व ही एक गोष्ट आहे. त्याच्या वापराचे औचित्य वेगळेच आहे. पोलीस अधिकाऱ्याला त्याच्या अधिकाराव्यतिरिक्त अटकेचे औचित्य सिद्ध करण्यास सक्षम असणे आवश्यक आहे. एखाद्या व्यक्तीला अटक केल्यास आणि पोलीस कोठडीत नजरकैदेत ठेवल्यास त्या व्यक्तीच्या प्रतिष्ठेला आणि स्वाभिमानाला अपरिमेय हानी पोहोचू शकते. एखाद्या व्यक्तीला केवळ गुन्हा केल्याच्या आरोपावरून नियमित पणे अटक करता येत नाही. एखाद्या नागरिकाच्या घटनात्मक हक्कांच्या रक्षणासाठी आणि कदाचित स्वतःच्या हितासाठी एखाद्या पोलिस अधिकाऱ्याने, तक्रारीचा अस्सलपणा आणि सत्यता आणि त्या व्यक्तीच्या सहभागाबद्दल वाजवी विश्वास आणि तरीही अटक करण्याची आवश्यकता, या दोन्ही गोष्टींबद्दल काही तपासानंतर वाजवी समाधान मिळाल्याशिवाय अटक करू नये. एखाद्या व्यक्तीला तिची मोकळीक नाकारणे ही गंभीर बाब आहे. पोलिस आयोगाच्या शिफारशी केवळ वैयक्तिक मोकळीक आणि स्वातंत्र्याच्या मूलभूत अधिकाराच्या घटनात्मक सहसंबंधांचे प्रतिबिंब उमटवतात. केवळ गुन्ह्यात सहभागी असल्याच्या संशयावरून एखाद्या व्यक्तीला अटक करणे न्याय्य नाही. अशी अटक आवश्यक आणि रास्त आहे असे या अटकेची अंमलबजावणी करणाऱ्या अधिकाऱ्याच्या मतात काही वाजवी कारण असायला हवे. जघन्य गुन्हे वगळता, एखाद्या पोलीस अधिकाऱ्याने संबंधित व्यक्तींनी पोलीस स्टेशनवर हजेरी लावावी आणि परवानगीशिवाय स्टेशन सोडू नये अशी नोटीस बजावून काम होत असेल तर अटक टाळली पाहिजे.”

(भर दिला आहे)

8. सध्याच्या प्रकरणात, श्री. कंटक यांनी मुख्य गुन्हेगारावर गुन्हा दाखल झाल्याशिवाय अर्जदारावर अवप्रेरणेचा कोणताही गुन्हा दाखल करता येणार नाही, या आधारावर अटकेच्या कृतीवर योग्यपणे

टीका केली आहे. तपास पूर्ण झाल्यानंतर मुख्य गुन्हेगारावर आवश्यक ती कारवाई केली जाईल, असे विद्वान अतिरिक्त सरकारी वकीलांनी सांगितले. मुख्य गुन्हेगार विद्यमान आमदार असल्याने अशा भूमिकेचे एकमेव औचित्य वाटते. तसे असेल तर तपास अधिकाऱ्याने, ज्याच्यावर निःसंशयपणे केवळ अवप्रेरणेचा आरोप आहे, अशा अर्जदाराच्या अटकेची घाई करण्याचे काहीच कारण नव्हते. आता तपास अधिकाऱ्याने संबंधित साक्षीदारांचे जबाब नोंदवले आहेत आणि न्यायालयीन कोठडीचे आदेश देताना जे.एम.एफ.सी.ने योग्य रितीने निरीक्षण केल्याप्रमाणे इतर कोणतीही कारवाई करायची नाही; आणि कोणत्याही परिस्थितीत अर्जदार 29-4-2021 पासून न्यायालयीन कोठडीत आहे, त्यामुळे त्याला कारागृहात ठेवून कोणताही फलदायी हेतू साध्य होणार नाही. अर्जदाराचा बचाव योग्य आहे आणि श्री. कंटक यांच्या आवाहनानुसार अर्जदारावरील सध्याची कारवाई पूर्णपणे अनुचित आणि अयोग्य वाटते.

9. दुसरीकडे, विद्वान अतिरिक्त सरकारी वकीलांनी (*शहजाद हसन खान विरुद्ध इशियाक हसन खान*) (1987) 2 एससीसी 684 : ए.आय.आर. 1987 एस.सी. 1613 मध्ये नोंदवलेल्या प्रकरणात सर्वोच्च न्यायालयाने केलेल्या निरीक्षणांचा आधार घेतला. या निर्णयाच्या परिच्छेद 7 मध्ये सर्वोच्च न्यायालयाने असे निरीक्षण नोंदवले आहे :-

“आरोपी व्यक्तींनी पुराव्यांशी छेडछाड केल्याचा गंभीर आरोप आहे, या प्रश्नाचाही विचार करण्यात विद्वान न्यायाधीश अपयशी ठरले. विश्राम आणि जगदीश या दोन प्रत्यक्षदर्शी साक्षीदारांनी प्रतिवादी क्रमांक एकचे भाऊ मसोद आणि मसरूफ यांच्यावर गंभीर आरोप करत कनिष्ठ न्यायालयात लेखी अर्ज दाखल केला होता. त्यांचे अपहरण करण्यात आले होते आणि काही कोऱ्या कागदांवर त्यांच्या स्वाक्षऱ्या व अंगठ्याचे ठसे घेण्यात आले होते आणि गंभीर परिणाम भोगावे लागतील, अशी धमकी दिली होती असा आरोप त्यांनी केला असून त्यांना पोलीस संरक्षण देण्यात यावे, अशी विनंती त्यांनी न्यायालयाकडे केली. जामिनावर सुटलेला आरोपी पुराव्यांशी छेडछाड करणार नाही, याबाबतीत न्यायालयाचे समाधान झाले पाहिजे, हे जामीन देण्यामागचे एक महत्त्वाचे तत्त्व आहे. पुराव्यांशी छेडछाड केल्याचा आरोप केला जातो, तेव्हा त्या आरोपांना आधार आहे की नाही (ते क्वचितच ठोस पुराव्यांद्वारे सिद्ध केले जाऊ शकतात) आणि आरोप खोटे आढळले नाहीत तर आरोपीला जामिनावर सोडणे हे अधिकारक्षेत्राचा योग्य वापर होणार नाही, हे न्यायालयाचे कर्तव्य आहे. वर्तमान खटल्यात गंभीर आरोप झाले, पण विद्वान न्यायाधिकाऱ्यांनी त्यांचा विचार केला नाही किंवा त्यांची तपासणीही केली नाही.”...

10. सध्याच्या प्रकरणात, जर अर्जकर्त्याला जामीनावर सोडले तर तो पुराव्याशी छेडछाड करू शकतो असा आरोप जरी तपास एजन्सीने केला असला, तरी ही भीती अनाठाई आहे, कारण तक्रारीमधील आरोपांचे स्वरूप पाहता, महत्वाचा पुरावा खुद्द तक्रारदारच आहे. त्यामुळे, जर अर्जदाराला जामीनावर मुक्त केले, आणि त्याने तक्रारदारावर कोणत्याही प्रकारचा दबाव आणण्याचा प्रयत्न केला, तर जामीन रद्द करण्यासाठी ते उत्तमच होईल, पण किंचित भीतीच्या आधारावर अर्जदाराला कोठडीत ठेवणे ही न्यायदानातील विफलता ठरू शकते. तपास अधिकाऱ्याने नोंद केलेल्या साक्षींचा खरेपणा सिद्ध करणे न्यायालयासाठी आवश्यक नाही कारण न्यायचौकशीच्या योग्य टप्प्यावर ते करावे लागणार आहे. सध्यस्थितीत, गुन्ह्याचे स्वरूप ; आणि अर्जदाराला जामीनावर सोडल्यास तो फिर्यादी पक्षाचे पुरावे किंवा साक्षीदारांशी छेडछाड करण्याची शक्यता तपासणे अधिक महत्वाचे आहे. आधीच निदर्शनास आल्याप्रमाणे, भ्रष्टाचार प्रतिबंध अधिनियमाच्या कलम 12 खालील गुन्ह्यासाठी ही तक्रार अगदी सरळ आहे, आणि त्यासंबंधात आवश्यक असलेला पुरावा तपासणी एजन्सीने आधीच नोंद केलेला आहे. केवळ सहआरोपी फरारी आहे म्हणून जामीन नाकारणे हे पुरेसे कारण होऊ शकत नाही, विशेषतः त्यावेळी जेव्हा मुख्य गुन्हेगारावर गुन्हा दाखल केलेला नाही आणि अर्जदारावर केवळ अवप्रेरणेचा आरोप ठेवण्यात आला आहे. अशा परिस्थितीमध्ये, मला असे मानताना जराही संकोच वाटत नाही की, सत्र न्यायालय मुख्यत्वेकरून कायद्यापेक्षा इतर विचारांनी प्रभावित होऊन जामीन देण्यास चुकले होते.

11. विद्वान अतिरिक्त सरकारी वकील सांगतात की, अर्जदाराचे आचरण पाहता, त्याला जामीनावर सोडण्यासारखे हे प्रकरण नाही. या संदर्भात, अर्जदाराचे अपहरण आणि हत्या करण्यासाठी श्री. मामलतदार यांनी श्री. मनोहर पर्रीकर यांच्याकडून 10 लाख रुपये घेतले होते असे नमूद करणारी चिठ्ठी लिहिण्यासाठी अर्जदाराने सदर अधिकाऱ्याला धमकावले होते असे सांगणाऱ्या पोलीस निरीक्षक मामलतदार यांच्या विधानाचा विचार करावा लागतो. सदर आरोप हा डिचोली पोलीस स्थानकामध्ये गुन्हा क्र. 47/2001 म्हणून नोंद केलेल्या प्रकरणातील तक्रारीचा विषय आहे यात वाद नाही. सदर कार्यवाहीमध्ये नमूद केलेल्या आरोपांचा विचार करून न्यायप्रणीती आपले काम करीलच. त्यासाठी त्यातील सत्यता किंवा इतर गोष्टींविषयी मत व्यक्त करण्याचे मी टाळत आहे.

12. विद्वान अतिरिक्त सरकारी वकीलांनी दुसऱ्या परिस्थितीवर भर दिला, ती म्हणजे, जेव्हा तपास अधिकारी अर्जदाराला अटक करण्यासाठी गेले त्यावेळी इतर कुणी नव्हे तर केवळ अर्जदाराचेच जवळचे नातेवाईक असलेल्या 40 व्यक्तींच्या जमावाने पोलीसांना घेराव घातला आणि अर्जदाराला नेण्यापासून अटकाव केला. विद्वान अतिरिक्त सरकारी वकील नम्रपणे कबूल करतात की, अर्जदाराच्या सांगण्यावरून किंवा त्याच्या चिथावणीवरून त्या लोकांनी तपास अधिकाऱ्यांना घेराव घातला असे दर्शविणारे नोंदीमध्ये काहीच नाही. असे दिसून येते की, त्या लोकांनी एकाएकी आणि

त्यांना योग्य वाटले त्याप्रमाणे पोलीसांसमोर गोंधळ घातला. त्यामुळे ही बाब, अर्जदाराचा जामीन अर्ज फेटाळण्यास ग्राह्य धरता येत नाही.

13. श्री. कंटक यांनी या न्यायालयासमोर अशी तक्रार मांडली आहे की, दि. 30 एप्रिल, 2001 रोजी सत्र न्यायालयासमोर जामीन अर्ज दाखल करण्यात आला होता आणि दि. 2 मे 2001 रोजी त्याच्यावर सुनावणी निहित केली होती आणि त्यानुसार सुनावणी झाली आणि त्यावरील युक्तिवादही संपले पण सत्र न्यायालयाने त्याच दिवशी आदेश अधिघोषित न करता तो दि. 4 मे 2001 पर्यंत राखून ठेवला. पण, प्रत्यक्षात तो आदेश 5 मे 2001 रोजी अधिघोषित करण्यात आला. प्रत्यक्षात तक्रार अशी आहे की, जर न्यायालयातील युक्तिवाद संपले होते, तर मग या प्रकरणातील निवाडा राखून ठेवण्याचे न्यायालयासमोर कोणतेच वैध कारण नव्हते आणि कसेही असले तरी दि. 4 मे 2001 ही आदेश अधिघोषित करण्याची तारीख म्हणून अधिसूचित केली असतानाही सद्याच्या अर्जावरील केवळ 11 पानांमध्ये असलेला आक्षेपित आदेश अधिघोषित करण्यासाठी हे प्रकरण दिनांक 5 मे 2001 पर्यंत तहकूब करणे हे सर्वथा अयोग्य आहे. सत्र न्यायालयाचे हे वर्तन साहजिकच अनुचित आहे, विशेषतः ज्यावेळी एखादी बाब कोणत्याही व्यक्तीच्या मोकळीकेशी निगडीत असते. आधी सांगितल्याप्रमाणे, सध्याच्या प्रकरणातील आरोप असलेला गुन्हा भ्रष्टाचार प्रतिबंध अधिनियमाच्या कलम 12 अंतर्गत येतो आणि जसे या प्रकरणामध्ये करण्यात आले आहे त्याप्रमाणे, जामीन अर्जावरील आदेश राखून ठेवण्याचे आणि प्रकरण पुन्हा अन्य तारखेला तहकूब करण्याचे सत्र न्यायालयाचे हे कृत्य सर्वथा अयोग्य आहे.

14. अशा परिस्थितीत, अर्जदाराला जामीनावर सोडण्यास मला संकोच वाटत नाही, पण त्याला अटीचे काटेकोरपणे पालन करावे लागेल. विद्वान अतिरिक्त सरकारी वकीलांनी निवेदन केले आहे की, चौकशी पूर्ण होईपर्यंत अर्जदाराला रोज संध्याकाळी 5.00 ते 8.00 दरम्यान पणजी पोलीस स्थानकाच्या गुन्हे शाखेमध्ये हजर राहण्याचे आदेश देण्यात यावे आणि त्याशिवाय, चौकशीच्या कालावधीत अर्जदाराने सावर्डे मतदारसंघाच्या हद्दीत प्रवेश करू नये. माझ्या मते, अर्जदाराला खालील अटींवर ताबडतोब जामीनावर मुक्त करता येते:-

(ए) अर्जदाराने 10,000/- रूपयांची एक सुरक्षा-हमी सादर केली पाहिजे. ही सुरक्षा-हमी पणजीच्या जे.एम.एफ.सी. चे समाधान करणारी असावी;

(बी) त्याशिवाय अर्जदाराने पणजीच्या जे.एम.एफ.सी. समोर त्याच रकमेचे वैयक्तिक हमीपत्र सादर केले पाहिजे;

(सी) या प्रकरणाचे चौकशी कार्य चालू असताना अर्जदाराने पणजीच्या जे.एम.एफ.सी. च्या पूर्वपरवानगीशिवाय, सावर्डे मतदारसंघामध्ये प्रवेश करू नये.

(डी) कलम 173 खाली पोलीस अहवाल सादर होईपर्यंत अर्जदाराने तपास अधिकाऱ्याला पूर्वसूचना दिल्याशिवाय तसेच पणजीच्या जे.एम.एफ.सी. च्या पूर्वपरवानगीशिवाय या न्यायालयाच्या अधिकारक्षेत्राबाहेर जाऊ नये;

(ई) अर्जदाराने, आजपासून पुढील सात दिवस, संध्याकाळी 5.00 ते 8.00 दरम्यान गुन्हे शाखेच्या तपास अधिकाऱ्यासमोर हजेरी द्यावी लागेल, आणि आवश्यकता भासल्यास, सद्याच्या प्रकरणाशी संबंधित तपासाशी संबंधित बाबींसाठी जसे आणि जेव्हा तपास अधिकाऱ्याने बोलावल्यास हजर रहावे लागेल आणि तपासादरम्यान अर्जदाराने पूर्ण सहकार्य करणे आवश्यक असेल.

(एफ) अर्जदाराने, या प्रकरणाशी संबंधित माहिती असलेल्या कोणत्याही व्यक्तीला तपास अधिकारी किंवा न्यायालयाला अशी माहिती उघड करण्यापासून परावृत्त करण्यासाठी प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्षरित्या प्रलोभन, धमकी किंवा वचन देऊ नये; आणि

(जी) सद्याच्या प्रकरणात गुन्हा केल्याचा आरोप अर्जदारावर आहे, तशा प्रकारचा अपराध त्याने पुन्हा करू नये.

15. म्हणून, वरील अटींवर, अर्जदाराला गुन्हे शाखा, पोलीस स्थानक पणजी येथे गुन्हा क्र. 3/2001 म्हणून नोंद केलेल्या प्रकरणात ताबडतोब जामीनावर मुक्त करावे असे निर्देश देण्यात येत आहेत.

16. त्यानुसार आदेश.

अस्वीकरण

या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/तिच्या मातृभाषेत त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहिल आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणासाठी वापर करता येणार नाही, तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सगळ्या व्यवहारिक आणि कार्यालयीन वापरासाठी विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाचे निष्पादन आणि अंमलबजावणीसाठी वैध मानला जाईल.